

عادل تبریزی کارگردان فیلم مفت بر:

یاد بگیریم به جهان‌های متفاوت هر فیلم سفر کنیم

اگر حامد بهداد بخواهد پول در بیاورد، خیلی جاهای بهتری از سینما وجود دارد. من و آقای بهداد همکاری‌های موفقی با هم داشتیم، حامد بهداد نسبت به کار کردن با آقای فرحبخش تحلیل داشت، جایگاه تاثیر گذار ایشان برایش مهم بود و می‌دانست چه تاثیر مهمی در سینما دارد. او به زبانی که من می‌خواستم ایجاد کنم، اعتقاد داشت. در فیلم، آگاهانه ادای دینی به آقافر دین داشتیم و این لحظاتی را ایجاد کرد که بهداد در آنها سهیم شد، چند بار با حال خوب به سینما آمد و فیلم را با مردم دید.

چه شاخصه‌ای بین فیلم‌های کمدی تفاوت می‌گذارد؟

معیارهای زیادی وجود دارد، یکی از آنها تهیه‌کننده اثر است، اگر تهیه‌کننده «فسیل» آقای عامریان نبود و این فیلم برای تهیه‌کننده دیگری بود، شاید «فسیل» این اندازه نمی‌فروخت. این جنگ همیشه وجود داشته، بعد از انقلاب همیشه گفتند حال سینمای ایران خوب نیست، سینمای ایران در کماست و این حال بد را در هر دوره‌ای به یک سری فیلم در یک گونه خاص نسبت داده‌اند؛ از ژانر اکشن و قهرمان محور گرفته تا دوره‌ای که فیلم‌های دولتی و ارگانی و ملودرام و عاشقانه پرمخاطب بوده؛ عده‌ای همیشه سینمای ایران را در کما می‌دانند.

در گذشته نیز همیشه عده‌ای منتقد فیلم‌هایی چون «جیب‌برها» به بهشت نمی‌روند یا «جاره‌نشین‌ها» بودند، چه حمله‌هایی به فیلم «دندان مار» و «مادر» شده! چه حمله‌هایی به «مومیایی ۳» شده که چرا پرویز پرستویی این فیلم را بازی کرده است. همان عده می‌نویسند ژانر در سینما نداریم و قهرمان هم نداریم، ما ژانر و قهرمان داشتیم اما آنها می‌گفتند بد هستند.

استقبال مخاطب از «مفت بر» بیشتر بوده یا «گیج‌گاه»؟

رضایتی که مردم در سینما از «مفت بر» دارند، از «گیج‌گاه» نداشتند. شاید «گیج‌گاه» میان منتقدان محبوب بود اما «مفت بر» در میان مخاطبان سینمارو، دوست‌داشتنی‌تر بوده است. ایرادات کلی نقد نیست؛ به راحتی می‌توانیم به هر فیلمی بگوییم در آمده یا نه، من نقدهای منفی را در صفحه مجازی خودم قسار می‌دهم البته اگر با اصولی همراه باشند. ایرنا

نسبت «مفت بر» را با فیلم‌های فارسی‌چطور می‌بینید؟

بعضی واژه‌ها در معادلات سینمای ایران بی‌معنا است؛ مثلا واژه سینمای معناگرا، واژه بی‌معنایی است. سینمای معناگرا یعنی چه؟ اینها واژه‌های غلطی است. فیلم‌فارسی یعنی چه؟ ما ایرانی هستیم و زبان مان فارسی است. سینمای بدنه اصطلاح دیگری است که اصلا به کلیت و حیثیت سینمای ایران نمی‌آید.

قائل به این اصطلاحات نیستیم. سینما، سینماست. کسی نمی‌تواند برای سینما نسخه بپیچد، همان قدر که یک نفر ممکن است بگوید «مفت بر» فیلم بدی است، من می‌توانم آدمی را به او نشان بدهم که «مفت بر» را بهترین فیلم در حال حاضر بداند. چه کسی می‌تواند بگوید دار یوش مهرجویی فیلمساز بهتری است یا مسعود کیمیایی؟

ما باید یاد بگیریم به جهان‌های متفاوت هر فیلم سفر کنیم و برای آن آماده باشیم. اگر یک فیلم خیلی بد اجتماعی هم بسازید، عده‌ای پیدای می‌شوند که آن فیلم را دغدغه‌مند می‌دانند، هیچ‌کس آن فیلم را از ریشه نمی‌زند. خود فیلمساز اما می‌تواند ژستی بگیرد و برای او کف و دست هم می‌زند و او را دغدغه‌مند می‌دانند. برعکس آن، سینمای کمدی بسیار پرریسک است؛ ما چقدر می‌توانیم ذهنیت‌های قبلی خود را کنار بگذاریم و وارد جهانی شویم که حامد بهداد را متفاوت با هر اثر دیگری از او ببینیم؟

حامد بهداد بازیگری است که در فیلم‌های شبه‌روشنفکری ایفای نقش کرده و آنچنان در کمدی موفق نبوده. چرا بازی در این فیلم را پذیرفت؟

این جذاب است که یک بازیگر قالب‌شکنی می‌کند و نقش یک کاراکتر را تا این اندازه کاریزماتیک ایفا می‌کند. پذیرش ریسک بازیگری برای آقای بهداد قابل تقدیر است. این ریسک‌ها را کدام بازیگر انجام می‌دهد؟ هرچند این ریسک‌ها را خود تاریخ سینما زیاد داشته اما هر بار به آن نقد می‌شود.

فرامرز قریبیان یک زمانی در فیلم «قهرمان» بازی می‌کرد و همان زمان در فیلم «دو نفر و نصفی» در کنار علیرضا خمسه ایفای نقش می‌کند. چقدر به او تاختند؟!

«مفت بر» دومین تجربه عادل تبریزی در مقام کارگردان است، این فیلم که حال و هوایی شش‌بیه به نخستین اثر او یعنی گیج‌گاه دارد تاکنون و پس از گذشت یک ماه از اکران، ۲۱ میلیارد تومان در گیشه فروش داشته است، هرچند این فروش با حدود ۴۰۰ هزار تماشاگر رقم خورده اما در چند هفته اخیر این کمدی را به جایگاه سومین فیلم پرفروش هفته رسانده است، به بهانه اکران این فیلم با عادل تبریزی کارگردان این اثر به گفت‌وگو نشستیم.

طرح فیلمنامه برای خودتان بود؟ و اینکه درباره رویه تولید «مفت بر» بر ایمان بگویید.

طرح فیلم «مفت بر» برای آقای فرحبخش بود و وقتی من اضافه شدم، نقطه نظرات خودم را درباره فیلمنامه گفتم و ایده را همراه با فیلمنامه‌نویسان پرورش دادیم، ورود من به این فیلم باعث شد حال و هوای جهان خودم به فیلم وارد شود، در زمان نگارش فیلمنامه، فضاها و دیالوگ‌هایی را به پیشنهاد خودم به فیلم اضافه کردیم و سعی کردم پارودی سینمایی (تقلید طنزگونه از یک کار هنری دیگر) شکل بگیرد؛ مثلا در دیالوگ ابتدایی عبارت «دریا توفانی است یا آفتابی؟» دیالوگی در فیلم گروه‌گان به تهیه‌کنندگی خود آقای فرحبخش بود، سعی کردم اینها را اضافه کنم و ارجاعات سینمایی به قصه بدهم.

به نظر می‌رسد «مفت بر» ادای دینی به سینمای نوستالژیک ایران باشد، مانند فیلم قبلی شما «گیج‌گاه». فکر نمی‌کردید این دو اثر از این نظر مشابه و تکراری جلوه کنند؟

من به سینمای قدیم خودمان عشق زیادی دارم و فکر می‌کنم سینمای آن دوران در تار و پود همه ما ایرانی‌ها و کسانی که کارشان سینما نیست هم رسوخ کرده، گویی که سبک زندگی ما مدیون سینماست و تار و پود اخلاقی جامعه ایرانی از سینما گرفته شده است. در راه و رسم زندگی ما ایرانیان بسیاری چیزها اگر ریشه یابی شود، متوجه می‌شویم تاثیر و تربیت سینما بوده که خیلی چیزها در زندگی مردم ایران پرتنگ کرده است. سینما در دورانی از دهه ۵۰ تا ۷۰، تاثیر عمیقی در جامعه داشته و رد این سینما در فیلم‌های کوتاه و سریالی که من قبلا ساختم هم، دیده می‌شود.

پچی قهرمان

تهیه کننده: محمد مهدی مشکوری
کارگردان: حسین هفازادگان
منظم: محسن حسینی